

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Sententiæ redittæ in judiciis ecclesiasticis adversùs ordinem præscriptum à legibus erant nullæ, ex Gregorio Magno. Ordo judiciorum è legibus & canonibus petebatur in Gallia, ex Hincmaro. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

& acerrimum iudicium in id convertit, ut veterum vestigiis sibi perspectè cognitis insistens, rationem quandam aggrediretur, qua, retenta regij imperij auctoritate integra & illibata, ecclesiastica jurisdictionis & disciplina vigor per appellationes ab abusu juvaretur potius quam infringeretur. Ea de re vir ille summus, auctore Eminentissimo Cardinali Duce Richelio, (in quo utraque dignitas felici & amico scedere conjuncta est) jussu Principis constitutionem pro munere suo molitur (cujus sententiam solita facundia, occasione cujusdam negotij quod in Consilio regio discutiebatur, Consiliariis Consistorianis communicavit) qua Sacerdotij & Imperij Concordia plenissimè fovetur.

V. Enimvero quia contingere solet aliquando ut magistratus, præter sententiam Regum, ecclesiasticæ jurisdictioni injuriam faciant, illisque se rebus immisceant à quibus ex præscripto legum & canonum temperare debent, relictum est etiam Episcopis appellationis ab abusu remedium adversus ipsa supremarum Curiarum tribuna- lia, quæ Sanctioris Consistorij decretis rescinduntur. Eorum aliqua recensentur à Decisionum Collectoribus, quorum antiquius esse puto illud quod anno MDLIV. latum, Curia Tolosana placitum rescidit, quæ Clericorum incontinentium emendationem ab Episcopis neglectam ad se traxerat. Anno quoque MDLIV. rescissum fuit Curia Rotomagensis decretum de ordine Litaniarum à Rege indictarum & Prædicatoris electione. Tandem Edicto constitutum fuit ut si de imminuta iurisdictione ecclesiastica conquererentur Episcopi, iudicium inferiorum usurpatio à Curiis supremis reprimetur: si verò ipsæ Curia in eo peccarent, Consistorij regij decreto earum invasio compesceretur.

VI. Sequitur aliud quod regiarum constitutionum læsionem respicit. Quæ aut canones confirmant, (de quibus jam dictum est) aut de beneficiis decernunt, (qua de re dicitur abundè como. tertio) aut litium instituendarum tam in causis civilibus quam in criminalibus ordinem præscribunt. quæ constitutiones ab ecclesiasticis iudicibus æquè ac à ceteris observari debent, præcipuè si à Principe id quoque cautum fuerit. Ordo enim quem sequi oportet in iudiciis canonicis, à Principibus olim præscriptus fuit, ut abundè dixi superius. Quibus testimoniis adjungi potest locus elegans, petitus è Concilio Constantinopolitano sub Flaviano; unde probatur non solum leges publicas in ordine iudiciorum ecclesiasticorum

observatas fuisse, sed etiam auctoritatem indulgendi in ea re quod vellet, penes Principem fuisse. Contendebat Eutyches Acta synodi contra se à Flaviano Archiepiscopo habitæ corrupta fuisse; idèoque ut coram Florentio Patricio & cuncta synodo iterum recenserentur, impetravit à Theodosio. Huic discussioni non adfuit Eutyches; sed Constantino monacho procuratori mandatum suum dedit: quem Meliphthongus Episcopus hac ratione repellebat, quòd criminalis causa secundum leges per procuratorem tractari non poterat, quin præfens adesset accusatus; nisi aliter jussisset Imperator, inquit, cui parendum erit. Inde profectum ut de ordine iudiciorum nihil ferè constitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia legitimum ordinem in iudicando Episcopi sequebantur. Si quid verò canonicæ discussioni accommodatum & à legibus omissum decernerent, quod eam iudiciorum partem attingeret, in ceteris articulis se leges sequi profitebantur. Hoc patet ex canonibus Concilij Carthaginensis, qui verant servos, vel proprios libertos, ad accusationem admitti, nec alios quos ad accusanda publica crimina leges publicæ non admittunt. Idem de testibus constituit. Ceterum antequàm ab hoc canone discedam, non ingratum lectori fore puto, si ultima ejus verba cum canone sexto Synodi Constantinopolitanæ œcumenicæ Secundæ comparando illustrem; præsertim cum inde petatur regula quæ usui futura sit in causis privatis Novatorum hujus seculi. Verba canonis sunt ista, postquam infames, hæreticos, paganos, Iudæos ab accusatione Clericorum removisset: *Sed tamen omnibus quibus accusatio denegatur, in causis propriè accusandi licentia non neganda.* Eadem sententia Synodi Secundæ, quæ hæreticos & ceteros quosdam ad accusationem Episcoporum aut Clericorum non esse admittendos docet, si de crimine ecclesiastico agatur; ceterum non discussa eorum persona vel religione admittendos esse, si suam injuriam & id quod interest persequantur. *Oportet enim, inquit, Episcopi conscientiam omnino esse liberam, & eum qui sibi injuriam factam dicit, cujuscunque sit religionis, jus suum consequi.*

VII. Si cui verò scrupulus aliquis hæreat an ordo iudiciorum canonicorum à legibus publicis formam acciperet, Gregorium Magnum adeat: qui Ioanni Defensori eunti in Hispanias commonitorium dedit, legibus Theodosii & Novellis Iustiani instructum, ut sententias ab Episcopis Hispanis latis, nullas esse revinceret, eò quòd non servatis legum solennibus reddita

Consil. ann. 1625.
1625.

Consil. Cap. 11.
1. 2. m. 1. 2. 3.
2. 1. 2. 3. 4.
3. 1. 2. 3. 4. 5.
4. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
7. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
8. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.
10. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Consil. Cap. 11.
1. 2. m. 1. 2. 3.
2. 1. 2. 3. 4.
3. 1. 2. 3. 4. 5.
4. 1. 2. 3. 4. 5. 6.
5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
7. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
8. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.
10. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Can. 119. C. 6.
Hinc. 11. 12.

Can. 119. C. 6.
Hinc. 11. 12.
Can. 119. C. 6.
Hinc. 11. 12.
Can. 119. C. 6.
Hinc. 11. 12.

essent. Vnde ex laudata Novella Iustiniani concludit: *Ecce admonendus est semper adversarius, ut ad audiendos testes adveniat. Quod quia hic omisum est, necesse est ut quod contra leges actum est, non habeat firmitatem.* Hinc petebat Iulius damnationis adversus Athanasium in Concilio Tyrio reddita inutilitatem, quod absente Athanasio, id est, non evocato ad testium prolationem quæ facta est in Mareotide regione Ægypti, adversus ordinem legibus constitutum decreta esset. Idem Gregorius sententias Hispanorum irritas ostendit, quod legibus paritum non esset, quæ sententias ex periculo & scripto recitari jubent: *Quod autem dicitur quia nihil sine scriptis iudicandum est, legendus est Titulus XLIV. libri VII. Codicis, quia scriptis debuit iudicari. Nam ibi inter alia dicitur atque precipitur ut sententia quæ sine scripto dicta fuerit, ne nomen quidem sententiæ habere mereatur.* Hincmarus etiam noster ordinem iudiciorum à canonicis, præcipueque à legibus, petendum docet: *Si quis autem scire desiderat quales accusatores ac testes ad accusationem Sacerdotum recipi debeant, & quid de accusatore faciendum sit, pleniter in canonicis & legibus, quibus una cum sacris canonicis sancta moderatur Ecclesia, poterit reperire.* Quod ille uberrimè persequitur, adductis legibus è Codice Theodosiano, & ex Epitome Novellarum Constitutionum à Iuliano Antecessore adornata. Sed quingentis abhinc annis conversa est rerum species, cum ordo iudiciorum, etiam secularium, à Decretalibus epistolis & glossatorum commentariis haustus sit, adeo scrupulosa solennium observatione, ut sumptibus immanibus vexatos litigatores in perniciem rei familiaris per diuturnas & inextricabiles ambages adduceret. Quæ ratio Reges nostros impulit ut de recidendis tam implexis cavillationum laqueis serio cogitarent, & constitutiones utilitati civium accommodatas, semotis syllabarum aucupii, de ordine iudiciorum ederent; à quibus si iudices ecclesiastici desciscant in iis capitibus quæ illis quoque à Principe indicta sunt, magistratum officio hic contemptus legum vindicatur.

CAPVT XXI.

Synopsis.

I. Ultima species appellationum ad abusu, quando jura regni violantur, & jurisdictio secularis usurpatur à iudice ecclesiastico. Verum Clericis à Concilio Lateranensi, ne prætextu libertatis ecclesiasticæ injuriam inferant jurisdictio seculari. Ab invasione arcentur multa indicta & bonis captis.

II. Investigatur ratio hujus consuetudinis. Non

sufficit quod vulgo jactatur, licere cuique jurisditionem suam defendere pænali iudicio.

III. Reijcitur ratio Guillelmi de Nogareto, actione negatoria in rem posse capi eorum bona qui jurisditionem impediunt.

IV. Hac consuetudo nititur jure naturali, quo defensio rei suæ cuique permessa est, vim illatam vi repellendo. Reges captis hostium provinciis impetum hostium repellunt. Ius illud defensionis non nititur iniquitate hostium, sed naturali propensione sua tuendi. Vim illatam jurisditioni ecclesiasticæ bonorum capione repellunt iudices seculares, defensionis jure, quod Reges summo imperio exercere possunt, ex sententiâ Theologorum.

V. Videri licitum quoque Episcopis ut censuris jurisditionem suam tueantur. Eugenius III. præcipit ne laicorum prohibitionibus deferant: quarum tamen usus retentus. Sola ratio componendarum harum contentionum, regis patrocinij imploratio; ut Edictis cautum, & indultum antiquo usu.

VI. Expenduntur rationes quæ suadere debent Episcopis ut Consistorij regis iudicio in his contentionibus se committant. Prima est, in re dubia pacem retinendam. Secunda, Principum conditionem meliorem, quia possident. Tertia, ob metum damni. Quarta, quia invalidior jurisdictio ecclesiastica, ideo utendum dispensatione.

VII. Quinta, Regibus arbitraria harum contentionum ab Ecclesia delatum videri. Itaque semper ad se illas revocant; ut Justinianus, & Carolus Magnus.

VIII. Leo IV. si quid incompetenter à se gestum esset, arbitrio Ludovici II. Imperatoris detulit. Quod locum habere debet in Regibus Gallia, ex Alexandro Imolensi.

IX. Officiales regis excommunicari non possunt ab Episcopis ob muneris sui functionem. Hic usus è Gallia in Angliam translatus, sed ibi abolitus. Apud nos privilegio apostolica sedis munitus est. Episcopi se Regis iudicio quotidie committunt.

X. Ea dispensatio usurpanda in negotiis discipline, non autem in negotiis fidei; exemplo Romanorum Pontificum.

I. **S**UPEREST ultima appellationum species, quæ locum habet, cum jura Regis & regni, aut jurisditionem secularem in exercendis litibus de actione reali, etiam adversus Clericos, & de omnibus omnino actionibus adversus laicos, præter merè spiritualia, aliqua iudicium ecclesiasticorum interlocutione aut iudicio violari contingit. Planè æquum esse Concilium Lateranense sub Innocentio III. existimavit ne ambæ jurisditiones præscriptos terminos egredirentur, neu prætextu libertatis ecclesiasticæ Episcopi secularium jura invaderent, lato canone, cujus hæc sunt verba: *Sicut volumus ut jura Clericorum non usurpent laici, ita velle debemus ne Clerici jura sibi vindicent laicorum.*

Quocirca universis Clericis interdiximus ne quis prætextu ecclesiasticæ libertatis suam de cetero jurisditionem extendat in præjudicium justitiæ secularis; sed contentus existat constitutionibus scriptis & consuetudinibus hæcenus approbatis, ut quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo,

M m ij

Concil. Lateran. c. xlii.